

101
ET

FACTS

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

Noorte töötajate tervise edendamine Heade tavade kokkuvõte

Andmetest selgub, et 18–24-aastaste hulgas toimus surmaga mittelõppevaid tööõnnetusi üle 40% rohkem kui kõigil töötajail kokku. Noortel töötajatel tekivad tõenäolisemalt ka kutsehaigused.

Tervise kahjustamise asemel võib töökoht olla ka oluline tervise edendamise keskkond, pakkudes võimalust parandada töötajate üldtervist, mis on haiguskulude vähenemise ja tööviljakuse suurenemise kaudu kasulik ka ettevõttele.

Mida saab töökohtadel ära teha?

Käesolevas teabelehes kirjeldatakse 12 juhtumit, kuidas edendatakse töötervishoidu Austria, Belgia, Itaalia, Madalmaade, Rumeenia, Rootsi, Saksamaa ja Taani ettevõtetes¹. Hea tava juhtumid kirjeldavad mitmesuguseid noorte töötajate tervise edendamiseks tehtud algatusi ja sekkumisi. Asjaomased ettevõtted määratlevad noori töötajaid erinevalt: enamik vanuse järgi, kuid mõnel juhul nimetati noorteks töötajateks ka äsja tööle asunud töötajaid. Programmid toimusid nii era- kui ka riiklikes ettevõtetes. Enamik programme hõlmas füüsiliselt rasket tööd tegevaid erasektori töötajaid.

Peamised sõnumid

- Enamik tervise edendamise programme keskendus isiklikele tasandile, eelkõige elustiiliteguritele

Enamikul juhtudel keskenduti isiklikele teguritele. Algatused ja programmid käsitlesid selliseid elustiilitegureid nagu alkoholi kuritarvitamine, suitsetamine, toitumine ja liikumine. Need tegurid on olulised, sest terved töötajad toovad ka ettevõttele suuremat kasu. Teised käsitletud tegurid olid näiteks oskuste ja isiksuse arendamine, meeskonnatöö, töökeskkonna optimeerimine ja psühhosotsiaalsed probleemid. On oluline märkida, et mitu juhtumit hõlmas mitut teemat. Neljal juhul olid meetmed ajutised ja ülejäänutel alalised. See on oluline, sest alalised projektid on jätkusuutlikumad.

- Ettevalmistamise, rakendamise ja järelmeetmete etapis kasutati mitmesuguseid lähenemisi

Kõikide vaatlusaluste programmide ettevalmistamise, rakendamise ja järelmeetmete etapis kasutati eri lähenemisi. Esiteks osalesid üheksal juhul üheteistkümnest juhtumist ettevalmistamisel mitmesugused sidusrühmad (nt töötajad, koolitajad ja juhendajad). Vestluste, kohtumiste ja analüüside kaudu oli neil võimalik mõjutada tervise edendamise programmide sisu ning osaleda praktiliste strateegiade väljatöötamisel. Tervise edendamise programmide rakendamisel võis täheldada viit komponenti: 1) koolitus ja nõustamine, 2) meetmed, 3) stiimulid noortele töötajatele, 4) teavitus ja 5) poliitika. Tervise edendamise programmide edu tagamise seisukohalt on olulised kõik komponendid. Enamikul juhtudest oli olemas ka komponent „seminarid, koolitus ja õpitoad“. Peale selle oli kuue juhtumist puhul tervise edendamise programmi (oluliseks) komponendiks võrgustike loomine: näiteks kogemuste vahetamise rühmad, projektimeeskonnad ja tugirühmad. Järelmeetmete etapis kasutati vestlusi, uuringuid ja tagasisidet.

- Noorte töötajate tervise edendamise seisukohalt oli oluline koostöö

Käsitletud juhtudel eristusid algatajad osalejatest ja elluviijatest. Algatajad on ettevõtted või asutused, kes algatavad tervise edendavate töökohtade programmi, ning osalejad ja elluviijad toetavad programmi ettevalmistamist ja rakendamist. Osalevates riikides algatasid tervise edendamise programme nii ettevõtted kui ka valitsus. Kui projekti algatas valitsus, oli tavaliselt programmi konkreetseks algatajaks kohalik omavalitsus. Kõikidel vaatlusalustel juhtudel tegid osalejad ja elluviijad suuremal või vähemal määral koostööd.

1 EU-OSHA, praktiliste lahenduste andmebaas, noorte töötajate tervise edendamise juhtumiuuringud, <http://osha.europa.eu/whpyw>

- *Töötervishoiu edendamine tõi lisaks noorte töötajate tervise parandamisele kasu ka ettevõttele*

Töötervishoiu edendamise programmid tõid kasu nii töötajatele kui ka ettevõtetele. Esiteks said ettevõtted töötervishoiu edendamise programmidest kasu, sest paranes töötajate vaimne ja füüsiline tervis. Peale töötajate parema tervise ja töö parema kvaliteedi said ettevõtted kasu ka sellest, et paranes ettevõtte maine ning ettevõtte muutus uutele töötajatele atraktiivsemaks.

- *Hindamise tulemusel tehti mitu parendust, kuid tagasiside võib olla liiga positiivne*

Paljudel juhtudel kasutati hindamiseks vestlustest ja õpitubadest saadud kvalitatiivseid andmeid ning uuringute ja küsimustike abil saadud kvantitatiivseid andmeid. Hindamist oli vaja programmide tõhususe ja parendusvõimaluste väljaselgitamiseks. Tervishoiu edendamise programmid parandasid töötajate oskusi, andsid neile parema ülevaate oma tervises seisundist ning vähendasid stressi. Tagasiside oli täielikult positiivne. On siiski põhjust oletada, et töötervishoiu edendamise programmide tulemused ei ole eranditult positiivsed, kuid kasutatud aruandlusmeetodi tõttu võib saada tegelikust parema teabe.

- *Laiaulatuslik programm ja töötajate osalemine olid peamised tegurid, mis tagasid tervise edendamise programmidele edu noorte töötajate hulgas*

Sageli oli osalejate kaasatus tähtis edutegur. Nendel juhtudel oli programm suunatud töötajate vajadustele ja julgustas neid osalema. Samuti andis laiaulatuslik programm osalejatele võimaluse valida teema, mis oli seotud konkreetselt nende probleemidega tööl. Muud olulised edutegurid olid avatud suhtlemine, juhtkonna kaasatus ja toetus töökohal.

Järeldused

Noortele töötajatele suunatud töötervishoiu edendamise programmid keskendusid peamiselt töötajate isiklikele teguritele, nagu elustiilitegurid. Enamikul juhtudel olid programmide algatajateks ettevõtted, mida võib pidada positiivseks. Tervishoiu edendamise programmide teine tugev külg oli, et enamik neist olid alalised projektid ja harilikult kutsuvad just need projektid noorte töötajate hulgas esile jätkusuutlikke muutusi. See on oluline, sest noorelt omandatud tervislikud eluviisid püsivad kogu elu ja tagavad töötajate parema tervise vanemas eas.

© EU-OSHA/Salus & Co karikatuur

Soovitused

- On oluline tagada, et sekkumised oleksid kõikehõlmavad ning et need käsitleksid peale isiklike ka organisatsiooni tasandi tegureid.
- Protsessi on oluline kaasata töötajaid ning arvestada, mida nad töökorraldusest, töökohast ja töötervishoiu edendamise programmi meetmetest vajavad ja arvavad.
- Juhtumiuuringud peaksid tulevikus keskenduma ka takistustele, piirangutele ja saadud õppetundidele.

Lisateave töötervishoiu edendamise kohta on aadressil <http://osha.europa.eu/en/topics/whp> and on young workers at http://osha.europa.eu/en/priority_groups/young_people

See 24 keeles teabeleht on aadressil <http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets>

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, HISPAANIA
Tel +34 944794360 • Faks +34 944794383
e-post: information@osha.europa.eu

© Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur. Reprodutseerimine on lubatud allikale viitamisel. Printed in Belgium, 2012

